

nisi prius mundentur. Monitus hoc Galenus (u) dicens: *Quum vero cutis in suppurationibus amplius extaberit, ita ut attritis vestium fragmentis similis reddatur (vs arxades yere dicit) difficulter subjectis corporibus coalescit; itaque emissario largiore factio ulcus*

§. 412. **S**i inanis metus ferrum repudiat, applicetur causticum parti (410.) escara butyro separetur mollita; curatio fiat ut prius (410. 411.)

Omnia tutissime scalpello aperitur maturus abscessus, sed aliquando Chirurgis res est cum hominibus, qui adeo pusillanimes sunt, ut in animi deliquium cadant, si vel mentio tantum huius rei fiat. Optimum est, talibus fraudem facere, & illis nil minus suspicantibus perturbare abscessum. Varias ad hanc rem machinas excogitaverunt Chirurgi, dum annulo, quem indice digito gerebant, lanceolam occultabant; aut lanceolam cuspidem, lamellam metallicam affixam, cataplasmate aut unguento tegebant, & deinde loco aperiendo applicabant, quod tunc leviter premendo apparatus facile perficitur. Plura talia apud *Paracelum* (v) & alios habentur. Si neque sic necessaria apertura maturi abscessus impetrari possit, tunc nihil aliud superest, quam ut mucronato abscessus vertici applicetur cauterium, potentiale dictum apud Chirurgo, qualia plura sunt in officinis. Lapis infernalis, vel & corrosivum vulgare Chirurgorum ex calce viva & cineribus clavellatis paratum (vide Materiam Medicam ad hunc

necessario curandum est. Quamam vero requirantur auxilia, ut fordidum ulcus depuretur, & ad vulneris puri recentis conditionem deducatur, in historia vulnerum dictum fuit; & quidem præcipue in Commentariis §. 204. ad 209.

numerum) imprimis solent adhiberi. Applicatur parti Emplastrum, quod in medio foramen habet, respondens loco, ubi causticum applicari debet; huic foramini imponitur causticum, & dein alio Emplastro superimposito tegitur; & ille apparatus sic relinquatur per unam alteramve horam, donec Eschara satis profunde inusta fuerit. Unguento deinde basilico, butyro insulso, vel similibus mollissimis applicatis, escharæ mortuæ a partibus visis separatio promovetur; & deinde pus per aperturam sic factam educitur: tuncque ad curationem omnia eadem requiruntur ac modo dictum fuit. Certum interim est, meticulosos tales majorem longe dolorem pati: maturi enim abscessus divisio scalpelli ope unico temporis momento perficitur; caustici autem actio horam, & sæpe longius tempus, requirit; & postea, dum eschara sensim a vivis partibus contiguus secedit, adhuc satis magnus sæpe dolor sentitur. Major præterea cicatricis deformitas solet sequi post caustici applicationem.

F I S T U L Æ.

§. 413. **H**inc Sinuum, Fistularumque origo, causa, natura, locus, effectus, intelliguntur (406.)

Dum recensentur §. 406. illa mala, quæ metuenda sunt, quando pus in abscessu undique maturo nimis diu relinquatur, dictum fuit, quod pus mole, pondere, & motu, sinus fistulæque creet, variis locis corporis varias. De his autem sinibus & fistulis in hoc Capitulo agitur.

Sinus autem apud Medicos & Chirurgo designat cavum inter partes molles corporis a naturali contractu remotas factum a pure in abscessu collecto, & per aperturam, sponte vel arte paratam, educto. Talem enim sinus definitionem dedit Galenus de hac re agens (vv). *Quoad enim pars ita affecta nullam aperturam habet versus exteriorem superficiem, abscessisse ipsa quidem dicitur: affectio autem abscessus vocatur. At ubi aliqua ex parte aperta est, sic ut excernatur contentus humor, affectio non amplius abscessus, sed sinus jam appellatur.* Ex hac vero definitione sequeretur, post omnem abscessum sequi necessario sinum. Obtinuit tamen usu, sinum tantum vocari, quando latera abscessus aperti, educto pure contigua facta, non concreverunt cito inter se sed separata manent diutius; adeoque in hoc cavo præternaturali quotidie novi humores aggesti difficultatem curæ faciunt. Unde alio in loco sequentem sinus definitionem Galenus dedit. *Quum corpora pus excoriat, & continentia a subje-*

ctis separat ac diducit; deinde eo (pure) quomodo-cumque evacuato, separata nequeunt pristinam constitutionem recuperare, affectio sinus appellatur (x). Similia & habet alibi (y). Postquam enim monuerat (loco in Commentariis §. 411. citato), cutim in suppurationibus sic tabefactam, ut attritis vestium fragmentis similis reddatur, difficulter subjectis corporibus coalescere; statim in sequentis Capituli initio dicit: *Quum amplius subjectis corporibus cutis coalescere non potest, ejusmodi affectus sinus appellatur.* Hanc autem sinus definitionem iisdem fere verbis ex Galeno habet Paulus Ægineta (z).

Fistula autem a sinu differt, quod sit angustior, diutius plerumque duraverit, & interna superficies, uti & orificium, callo sæpe obducta sint. Sequentem Fistulæ definitionem dedit Ægineta (a): *Fistula sinus est callosus, plerumque ex abscessibus nascens, ducta ab arundineis fistulis translatione appellatus.* Et alibi (b) addit, fistulas plerumque abscessus non bene curatos sequi. Paucissimis verbis Latiniſſimus Celsus, postquam monuerat ex abscessibus, & aliis ulcerum generibus, fistulas oriri, illarum definitionem dedit, dicens: *Id nomen est ulceri alto, angusto, calloso (c).*

Origo autem sinuum & fistularum facile patet ex illis, quæ in Commentariis §. 406. dicta sunt. Phle-

Phlegmone enim in abscessum mutata, si pus collectum, loco clauso manente, nimis diu retineatur, vel per aperturam nimis angustam, aut non satis declivem, exire commode non possit, sinibus & fistulis originem dat.

Causa. Pus bonum pondere & mole sua viam sibi faciens in facile dilatabili tunica cellulosa; vel idem pus mora & stagnatione corruptum, & acrius factum, vicina rodens.

Natura consistit in cavo præternaturali inter partes molles, a naturali contractu remotas per collectam materiam purulentam, ichorosam, saniosam &c.

Locus. Semper in panniculo adiposo est; neque constitit ullis observatis fide dignis, quantum novi, unquam muscularem substantiam proprie dictam fistulas pervasisse. In Commentariis §. 374. dictum fuit, quam late pateat panniculi adiposi extensio per totum corpus & omnes fere ejus partes; & quomodo non tantum musculis & tendinibus circumponatur, verum etiam majorum musculorum in minores subdivisionibus se interserat, quo usque sensibus hoc detegi potest. Unde patet, quam mirabiles anfractus sæpe sinus & fistulæ habere possint, & quare in profundis admodum & dissitissimis ab orificio suo locis fontem eorundem sæpe inveniunt Chirurgi; uti plurima testantur observata. Juvenis viginti duorum annorum acerbissimo jam ultra sex septimanarum spatium cruciabat dolore, qui lumbos, inguen, & nates in dextro latere occupabat, & cogebat miserum noctes diesque dorso incumbere, genibus elevatis, & pedibus versus nates reflexis. Optimis remediis in casum adhibitis, dum examinantur partes dolentes, nulla mutatio in colore cutis aut figura partium inveniebatur: ad latus autem vertebrarum lumborum inter cristam ossis illi & ultimam costam spuriam percipiebatur undulatio profunda. Hoc loco, ad magnam satis profunditatem adacto scalpello, discisso ad trium pollicum longitudinem effluerunt sinceri puris libræ sex & ultra; & postea eodem die incredibilis copia puris sponte per aperturam factam exivit, totumque inundavit lectulum, inscio ægro, sed summo tamen cum doloris levamine. Dum apparatus auferret Chirurgus, & premeret abdomen, denuo notabilis copia puris exivit; & adhuc multo plus, dum crus & femur ejusdem lateris comprimerentur, quamvis nullus omnino tumor in his partibus appareret. Dumque sequentibus diebus, omni pure evacuato, quantum fieri poterat per compressionem abdominis & femoris, premerentur pedes a pede infimo ascendendo ad genu usque, magna adhuc puris copia exivit (d). Ex mirabili hoc casu apparet, pus bonum, & nondum degenerans in pejorem indolem, solo, ut videtur, pondere sinuosas tales sibi fecisse vias a lumborum regione ad infima pedis usque: & licet valida tali suppuratione omnem corporis habitum perdidisset miser ille homo eo usque, ut summa femoris pars pugno comprehendere potuerit, quinque tamen mensium spatio post aperturam factam convaluit, & dein post binos menses amissum corporis habitum penitus recuperavit; imo obesior, quam ante morbum hunc, redditus fuit.

Similem casum vidi, sed infausito eventu lethale. Mediæ atatis viro sano & alacri sine manifesta causa oritur tumor mollis in latere sinistro ad altitudinem circiter ossis illi, & ad distantiam binorum digitorum transversorum a spina dorsii. Celeberrimus Boerhaavius consultus iussit scalpello dividi

tumorem lata fatiis plaga; sed meticulosus æger, simul ac primum scalpelli ictum sensit, aufugit illico, neque potuit precibus amicorum, neque secutorum malorum intentatis minis, adigi, ut sectionem pateretur. Levissimus tantum fuerat scalpelli ictus, qui cutim vix penetraverat, unde nihil effluxit omnino: sed applicato emolliente cataplasmate, post biduum per cutis hoc vulnusculum incredibilis copia puris effluxit. Quia cæteroquin omnes functiones corporis optimæ apparebant, magna spes curæ affulgebat, sed pergebat quotidie copiosi puris effluxus. Cum dilatationem parvulæ hujus aperturæ quam maxime necessariam esse urgeret merito dexterimus Chirurgus, qui ejus curam gerebat, post plurimos dies elapsos tandem illam admittit, sed iterum dolorem sentiens, cum firmari ab assistantibus ministris absolute renuisset, motu corporis impedivit, quo minus satis ampla hæc fieret. Interim per aliquot dies videbatur minui puris quantitas, sed mox inopinato ingens copia puris undatim fere effluxit. Magna cum difficultate a morosissimo hoc ægro impetravit Chirurgus, ut specillo liceret explorare, quo versus ille sinus tenderet, potuitque versus superiora sub integumentis ad costas usque illud adigere: cumque mortem ipsam vel levissimam etiam sectioni præferre se pertinacissime assereret miser æger, ruptorio communi applicato illi loco, ubi specilli immissi apex resistentiæ invenisset, nova apertura facta fuit. Sed licet splenis, ligaturis, corporis situ idoneo &c. tentaretur cura, nihil omnino profuit, & pergebat pus exire tanta copia, ut fasciæ, splenia, & lectulus inde quotidie inundarentur. Febricula hæctica interea depaſcebat corpus, manente tamen appetitu integerrimo, & alvo libera, nec nimis laxa tamen. Post aliquot septimanas, emaciato jam penitus corpore, in inguine dextro ad altitudinem summitatis ossium pubis tumor mollis apparuit; quo aperto, sinceri puris septem libræ effluerunt, neque tamen ideo sequentibus diebus cessabat pus exire per aperturam inguinis æque, ac per binas priores, quæ in dorso erant. Tandem exhausto corpore, ad vitam usque appetitu optimo manente, placide exspiravit.

Cum mirarer quam maxime, unde tanta copia puris prodire potuisset, & peritissimus Chirurgus putaret, ex ipso abdominis cavo per inguinis aperturam fluxisse; quod tamen vix credere potui, cum nullus abdominis tumor, & nullum vitium in chylopoiesi apparuerit per totum morbi decursum, obtinui ab amicis defuncti, ut in cadavere hæc perscrutari liceret.

Specillum immisimus per binas aperturas in dorso, neque illud ad notabilem aliquam profunditatem adigere potuimus. Dum vero illi orificio, quod in inguine erat, specillum applicuimus, illud tota sua longitudine ingressum fuit, licet nulla vis adhiberetur, sed quam lenissime hoc factum fuerit. Educto hinc specillo filum plumbeum per idem orificium introductum fuit, & sensim versus superiora illud adigebatur, donec resistentia perciperetur. Deinde lenta incisione sili hujus plumbei ductum sequentes invenimus, illud non penetrasse in cavum abdominis, sed versus posteriora fursum ivisse, sub peritonæo supra muscolum Psoas, sub rene dextro: neque potuimus ullam communicationem invenire hujus sinus cum aperturis illis, quæ in dorso erant. In thoracis & abdominis cavis ne guttula qui-

(u) Method. Med. ad Glaucon. Lib. II. cap. 9. Chart. Tom. X. pag. 384.

(v) Livre VII. chap. X. pag. 107.

(vv) Comment. 2. in Lib. Hippocr. de Medicina Officina textu 27. Chart. Tom. XII. pag. 64.

(x) Galen. de Tumor. præter. natur. cap. 4. Charter. Tom. VII. pag. 316.

(y) Method. Med. ad Glaucon. Lib. II. cap. 10. Charter. Tom. X. pag. 385.

(z) Lib. IV. cap. 48. pag. 69. versa.

(a) Lib. IV. cap. 49. pag. 70.

(b) Lib. VII. cap. 77. pag. 93. versa.

(c) A. Corn. Celsi. Med. Lib. V. cap. 28. num. 12. pag. 328.

(d) De la Motte Traité complet de Chirurgie Tom. I. pag. 357. &c.

quidem puris inventa fuit; cumque toto morbi decursu nullum vitium in cerebri functionibus observatum fuerat; a cranii apertura abstinuimus. Ex quibus satis patuit, omnem illam puris copiam in solo panniculo adiposo hæsisse, cum nullæ aliæ partes vitiatæ apparerent, & in magnis cavis corporis nullum puris vel suppurationis prægressæ vestigium deprehensum fuerit.

Effectus sinuum & fistularum similes sunt illis, qui in Commentariis §. 406. recensiti fuerunt, dum pus nimis diu in abscessu maturo clauso relinquere- tur: in sinibus enim & fistulis hærens, neque integre evacuari potens plerumque, ibi moram trahit, attenuatur, putrescit, & in acrem saniem degenerat; & quidem adhuc citius quam in abscessu clauso, quia aeri datur accessus. Sinus ergo & fistula parietes pessime afficiuntur ab hoc pure corrupto, sicque degenerant tandem, ut difficillime mundari possint, & ad puri vulneris conditionem reduci; quod tamen omnino requiritur, ut unio partium separatarum fieri possit: quam etiam impedit pus ibi relictum, instar corporis heterogenei interpositi omnem concretionem prohibens. Simul patet inde,

§. 414. **A** Pertæ (413.) facile cognoscuntur; clausi cavitatis mollis tactu deteguntur.

Quæritur jam, quibus signis cognosci possit, an sinus aut fistula adsit? Quando apertura extrorsum patet versus corporis superficiem, tunc satis detegi possunt. Si enim puris magna copia per parvum tale orificium exeat, vel pressione partium vicinarum inde educi possit, satis patet, amplum debere locum esse, in quo pus illud hæsit. Ut autem simul constet, versus quam partem sinus vel fistula tendat, specillo jubet explorari Celsus (g) dicens: *Ante omnia autem demitti specillum in fistulam convenit, ut quo tendat, & quam alte perveniat, scire possimus &c.* Hacque methodo voluit simul distingui posse, an fistula ad os usque pervenerit nec ne; uti etiam, an os cariosum jam factum sit. Ut autem certus esset, an ab uno orificio externo ortæ fistulæ dividerentur in plures quasi rivulos, sequens monitum dat: *Corporis inclinatio docet, num in plures partes fistulæ penetrarint; quia sæpe, cum quis aliter decubuit, aliterque membrum collocavit, pus ferri, quod jam desierat, iterum incipit; restaturque, non solum alium sinum esse, ex quo descendat, sed etiam in aliam corporis partem eum tendere (b).* Omnium autem optima methodus sinus & fistulas, variumque eorundem decursum, detergendi videtur esse, si per siphonem prudenter & leni vi aqua tepida injiciatur. Hæc enim facile se per omnes anfractus fistularum insinuabit; & si versus exteriora sub integumentis fistula decurrat, tumore elevata cutis varium docebit iter: si vero profundius de-

§. 415. **C** Urantur dissecta parte inferiori, impletione cavi per liquefacta digestiva pro re nata, injectu detersivorum, ligatura sensim premere a fonte ad aperturam: sed citissime integumentis artificiose supra cannulam fossatam, filum argenteum, vel per syringotomon, dissectis.

Omnibus sinibus & fistulis communis curatio hæc sequentia requirit. 1. Ut liber concilietur exitus puri, & impediatur, ne illud in sinu & fistula stagnare diu possit, & corrumpi. 2. Ut tota interior

eo peiores fistulas esse, quo diutius duraverint, & quo propiores fuerint talibus partibus, a quarum erosione vel magnum periculum, vel curæ tarditas & difficultas, merito prævidentur. Unde Hippocrates (e) de his agens dixit: *Fistulæ difficillimæ sunt, quæ in cartilaginosis & carne vacuis locis sunt, cavæ sunt, cuniculos agunt, & ichore semper manant. Caruncula autem in eorum osculo est. Facilius autem curantur, quæ in mollibus, carnosiss, & nervorum expertibus locis contingunt.* Accuratissima etiam, sed parum amplior, fistularum Prognosis apud Celsum (f) habetur. *Expedita curatio est in fistula simplici, recenti, intra carnem. Adjuvatque ipsam corpus, si juvenile, si firmum est. Inimica contraria his sunt: itemque, si fistula os, vel cartilaginem, vel nervum, vel musculos læsit; si articulum occupavit; si vel ad vesicam, vel ad pulmonem, vel ad vulvam, vel ad grandes venas arteriasve, vel ad maxillas, guttur, stomachum, thoracem penetravit. Ad intestina quoque eam tendere, semper periculosum, sæpe pestiferum est. Quibus multum malè accedit, si corpus vel ægrium vel senile, vel malè habitus est.*

scendant sinus aut fistulæ, quantitas aquæ injectæ cavi talis præternaturalis magnitudinem docebit saltem; neque in tali casu specilli usu plura ferè deteguntur. Præterea, si parum ruidius adigatur specillum per fistulæ orificium, vias sæpe faciet dilacerando tenerum panniculum adiposum, quæ non adhaerant; neque poterit sic cognosci fistulæ longitudo, si anfractuoso itinere decurrat.

Ubi vero clausi adhuc sinus sunt, difficilior Diagnostis est, imprimis si profunde admodum hæserint. Lucem tamen dabunt inflammationis prægressæ signa, & deir suppurationis hæc secutæ indicia. Si tunc post hæc tactu mollis cavitatis, & undulatio percipiuntur, satis certi sumus, sinum talem adesse. Accedit, quod raro suppuratio alicujus momenti in corpore diu lateat, quin hæcica adsit febricula. Summa tamen prudentia hic opus est, ne aliquando latens Aneurysma, aut varicosus tumor pro suppuratione profunda habeantur: qualis error tamen perito Chirurgo non facile continget, si mali originem & decursum attenta mente consideraverit. Tamen fatendum est, profundos adeo aliquando inventos fuisse abscessus, ut in illis detegendis sæpe cæpitaverint etiam peritissimi, uti patet ex mirillo casu, cujus mentio facta est in Commentariis §. 410. & apud optimum Chirurgum De La Motte, qui tanto cum candore hunc casum descripsit, plura similia observata inveniuntur.

superficies cavi sinus vel fistulæ mundetur, & ad conditionem puri vulneris deducatur. 3. Ut mundæ partes, sed adhuc separatæ, contiguæ fiant & concre- scant inter se. Ubi autem bina priora requisita ars per-

(e) Coac. Pænor. n. 517. Chart. Tom. VIII. pag. 282.

(f) Ibid. pag. 329.

(g) Ibid. pag. 330.

(f) Lib. V. c. 28. n. 12. pag. 318. 319.

per-

perfecto, tertium facile obtinebitur; uti optime monuit Celsus (i) dicens: *Neque verendum est, ne purum corpus puro corpori junctum non coeat, adjectis quoque medicamentis ad id efficacibus; cum sæpe exulceratio digitorum, nisi magna cura prospexerimus, fânescendo in unum eos juvat.* Præcipua ergo difficultas in libero puris collecti exitu conciliando, & depuratione cavi sinus, consistit: & dantur aliquando tales casus, in quibus illud admodum difficile, imo sæpe omnino impossibile est. Vidi sic fistulam angusto orificio in pectoris sinistri anteriori parte patentem, quæ anfractuosa via pone costæ cartilaginem descendebat. Non poterat ulla arte impedi, ne pus in fundo hujus fistulæ collectum stagnaret, cum costæ cartilago & compressionem redderet inutilem, & aperturam fundi talis fistulæ periculosam admodum, si non omnino impossibilem. Voluit quidem Celsus (k), in tali casu costam ab utraque parte præcidendam & eximendam esse, ne quid intus corruptum relinquatur, sed nemo facile tentabit, credo, in vivente homine ex costæ fragmentum abscindere, & deinde illud avellere a pleura, cui satis firmiter adhæret. Omnes ferè methodos expertus æger sine fructu patienter tulit, quod non poterat evitare, malum, & post biennium subita morte extinctus fuit. Sic etiam, ubi fistula ad os usque pervenit, illudque affecit, non poterit depurari locus, antequam corrupti ossis particula secesserit, vel per artem ablata fuerit. Frequentissimæ occurrunt tales fistulæ circa maxillas, quæ per annos sæpe durant, nullisque cedunt remediis; dente autem evulso carioso, vel etiam sano, qui per maxillarem thecam penetrans continua irritatione partes molles incumbentes lædit, paucorum sæpe dierum spatio sanantur. Ad fistularum autem curam imprimis laudantur sequentes Methodi.

Dissecta Parte inferiori. Si sinus aut fistulæ orificium sic ponatur, ut contenti cavo humores propria gravitate versus illud tendere nequeant, semper difficilis cura est; accumulabuntur enim & augebunt cavum illud præternaturale. Ideo tunc tentant periti Chirurgi semper novam aperturam facere in parte inferiori, ut sponte, pus, sanies &c. elabi possint. Si autem dubium videatur, ubinam inferior sedes sinus vel fistulæ sit, turunda obturant orificium per 24. horas sic, ut nihil exire possit; tuncque collecti humores tumorem facient in loco maxime declivi. Idem fit, si per siphonem prudenter aqua tepida injiciatur. Hac methodo quidem cavetur, ne stagnent in sinu vel fistula collecti humores, sæpe autem tota superficies interna sordida admodum, vel etiam callosa facta est, unde requiritur depuratio, quæ fit

Impletione cavi per liquefacta digestiva pro re nata. Quomodo similes sordes in vulneribus natæ tolli debeant, dictum fuit in Commentariis §. 207. atque eadem remedia hinc convenient, leniora vel aciora, prout crassiores sordes fuerint, vel magis minusve callosa superficies sinus vel fistulæ inveniatur. Sed patulo vulnere facile hæc in omni puncto applicari poterunt; longe autem difficilior est, eadem per omnem superficiem anfractuosa fistulæ distribuere. Veteres Medici Collyriis ad hanc rem usi sunt: quo nomine licet hodie plerumque in officinis tantum intelligantur illa remedia, quæ oculorum morbis curandis inserviunt, tamen constat, illud quondam magis generalem significatio-

nem habuisse; καλλυριον enim dicebatur quasi καλοβη καυα cauda truncata, uti ex optimis auctoribus probat Gorreus (l), ob figuram conicam. Sic & Celsus (m) laudans ad curam fistulæ recentis & simplicis, quæ in carne est, Emplastrum, quod recentibus vulneribus imponitur, modo saltem vel alumen, vel squamam æris, vel æruginem &c. habeat, dicit: *Exque eo collyrium fieri debet altera parte tenuius, altera paulo plenius. Idque ea parte, qua tenuius est, antecedente demitti oportet in fistulam, donec purus sanguis se ostendat &c.* Totus scopus videtur fuisse, ut hac methodo superficiæ internæ sinus vel fistulæ in omni puncto applicarentur talia, quæ sordes hic natas abstergere, aut callum consumere possent. Omnium optimum ergo videtur esse, aloë, myrrha, olibanum, ærugo &c. non excipiantur solis pinguibus emplastris, sed potius melle aut vitello ovi subigantur: tunc enim ab humoribus affluentibus solventur, sicque majori efficacia agent in loca, quibus applicantur; & præterea, dum sic diffiunt, æquabilius distribuuntur per omnem sinus aut fistulæ amplitudinem. Accedit, quod collyria firmam satis consistentiam habere debeant, ut instar corporis solidi per orificium sinus vel fistulæ immitti, & ad fundum usque protudi possint; adeoque, nisi deliquescant sensim, toto tempore, quo ibi manent, instar corporis duri contudent & prement parietes, sicque sæpe magis nocerent, quam prodesse. Sumitur ad hunc usum v. gr. terebinthina purissima, vel aliud simile nativum balsamum; cui additur æqualis quantitas vitelli ovi; deinde his bene mistis additur mel, & alia detergentia; prout requiritur; & ex his vel fit solidum coni truncati instar collyrium, vel liquidioris consistentiæ remedium, quo leni calore suo tota cavitas impletur.

Injectu detersivorum. Facile patet, priorem methodum tantum locum habere, ubi simplex sinus vel fistula est, rectaque via decurrit: Quando autem anfractuoso itinere fistula procedit, vel in plures quasi rivulos dividitur, aliis auxiliis opus est. Tunc enim collyrio uti non debemus, quod unam partem curet, reliqua omittat; sed eadem medicamenta arida in calamum scriptorium conjicienda sunt, isque ori fistulæ aptandus; inspirandumque, ut ea medicamenta intus compellantur. Aut eadem ex vino liquanda sunt, vel, si sordidior fistula est, ex melle; si callosior, ex aceto; atque intus infundendum, quidquid inditum est (n). Omnia ergo illa medicamenta, quæ collyriis parandis pro re nata inserviebant, liquidis convenientibus diluta per fistulæ aperturam solent injici, & variæ tales formulæ in Materia Medica ad hunc numerum habentur. Notandum tamen, sæpe hæc nocere, si valido impetu urgeantur, tunc enim in facile dilatabili panniculo adiposo novas vias facere possent, adeoque malum augere. Præterea omnia hæc tantum profunt, quatenus sordes tollunt, & callositatem fistularum consumunt: post depurationem autem factam nocerent potius, quia impedirent partium separatarum unionem: optima enim etiam balsama, inter partes corporis vulneris separatas interposita, instar corporis heterogenei consolidationem impediunt. Unde sola glutinantia commendat Celsus (o) tunc, si ea tunica, quæ inter foramen & integram carnem est, vitæ tot medicamentis exeat, infraque ulcus parum sit. Spongiam enim melle

(i) Ibid. pag. 332. (k) Lib. VII. c. 4. n. 2. pag. 412. (l) Definit. Med. pag. 324. 325. (m) Lib. V. c. 28. pag. 330.

(n) Ibidem. (o) Ibidem.